

Sa završne manifestacije „sabora u Splitu: Obrazlaganje „Platforme" smotre

ZAVRŠEN 2. SABOR NEPROFESIONALNOG I ALTERNATIVNOG FILMA U SPLITU

Istraživanje filma kao medija

Umjesto pismene, usmena proklamacija razmišljanja sa simpozija — Stručnom selekcijom osigurati kvalitet budućih sabora — Nastojanje na suvislijem sadržaju simpozija uz sudjelovanje istaknutih jugoslavenskih sineasta — Split kao središte jugoslavenskog alternativnog filma

Na završnom dijelu Simpozija o neprofesionalnom i alternativnom filmu, što se u okviru 2. sabora jugoslavenskog neprofesionalnog i alternativnog filma tri dana održavao u splitskom hotelu „Marjan", skupina okupljenih sineasta i filmskih kritičara nije donijela najavljeni pisani manifest Splitskog Sabora već je umjesto toga splitski sineast i pjesnik Ivan Martinac u usmenom obliku iznio sažetak razmišljanja, koja su prevladavala o istupima na simpoziju.

Konkretne naznake o problematici koja je razmatrana u toku simpozija te o saznanjima do kojih se došlo u posljednje dvije godine na splitskim „saborovanjima" svode se na to da je ovaj i ovakav skup u Splitu prijeko potreban i društveno koristan te da na stanovit način ima avangardnu ulogu jer potiče istraživanje filma kao medija, razvija i podiže nivo percepcije i priprema teren za formiranje novih autora ali i „nove" publike. Na pitanje što je to alternativni film prisutni autori nisu cjelovito odgovorili, ali je sasvim sigurno da pod time podrazumijevaju sve ono što u nas već 20 godina egzistira pod nazivom eksperimentalni, neoficijelni, nekomercijalni, undergroud, nekonvencionalni i tomu slični film. Iza njega – rečeno je – ne stoji oficijelni program nego istraživanje kao suština medija, u njemu se ujedinjuju sva iskustva i mogućnosti bitno „drukčijeg filma", koje nije moguće podvesti pod jednu skučenu definiciju.

U usmenoj proklamaciji dane su i neke smjernice za dogodišnji splitski skup koji će se odsad zvati „Sabor jugoslavenskog alternativnog filma". U njegovoj će konkurenciji biti prikazivani oni filmovi jugoslavenskih autora koje je moguće podvesti pod termin alternativnog filma bez obzira da li se radi o profesionalnom ili amaterskom ostvarenju, bez obzira na format, način izrade i dužinu trajanja. Kako bi se dobila kvalitetna i naslovu primjerena smotra alternativnog filma (što ove godine baš i nije bio slučaj), u toku godine će naši poznati autori alternativnog filma vršiti selekciju najboljih jednogodišnjih ostvarenja a usporedno s time će se u Splitu, koji kao organizator smotre nije samo domaćin festivala već sve više postaje i središtem jugoslavenskog alternativnog filma, povremeno prikazivati pojedine selekcije alternativnih filmova kako bi se u toku godine održao kontinuitet akcije i stvorio „fond razumijevanja" kod publike.

Razmišljanja o internacionalizaciji festivala zasad su unekoliko preuranjena ali postoji mogućnost da se nakon stanovitog vremena, nakon što se „odvrte" osnovne ideje jugoslavenskog alternativnog filma i ispitaju njegove mogućnosti, u konkurenciju Sabora ravnopravno uključe i međunarodna alternativna filmska ostvarenja. Sudionici skupa u Splitu izjasnili su se i za suvisliju ulogu budućih simpozija uz prisutnost i aktivno sudjelovanje poznatih jugoslavenskih autora i filmskih estetičara. Također, stanovite napore valja uložiti u dokazivanju korisnosti alternativnog filma u javnosti te prevladavanju polarizacija između takozvanih društveno angažiranih filmova i filmova s alternativnim preokupacijama. Autori sa splitskog skupa će se založiti za to da se društveno prizna, valorizira i stimulira stvaralaštvo koje u idejno-estetskom smislu nešto znači i kazuje, jer samo kvalitetan film može biti i koristan.

J. FIAMENGO

POSLJEDNJEG „PRIKAZIVAČKOG" DANA II SABORA JUGOSLAVENSKOG NEPROFESIONALNOG I ALTERNATIVNOG FILMA

Potvrđen blijed dojam

- **Kriza ideja u jugoslavenskom neprofesionalnom filmu**
- **Program evropskih filmova — dobitak za Sabor**

SPLIT, 30. III – Projekcije koje su održane jučer, posljednjeg „prikazivačkog" dana II sabora jugoslavenskog neprofesionalnog i alternativnog filma, potvrdile su nepovoljan dojam koji smo stekli prijašnjih večeri. Ako je suditi po jednom ovakvom „uzorku", onda se naš neprofesionalni (ili „alternativni") film besumnje nalazi u stvaralačkoj krizi – i posljednjeg dana bilo je u filmovima isuviše prazne pretencioznosti umjesto prave misaonosti. Još se boluje od „dječjih bolesti" karakterističnih za ovu vrstu filmske djelatnosti – pojednostavnjene ili, pak, mutne simbolike. Kad se, recimo, hoće izraziti egzistencijalna tjeskoba pribjegava se slikanju grobova, mrtvačkih glava, grčevito se i nemotivirano trči, fiksiraju se ukočeni pogledi (u stilu „ah, kako sam beznadan") ili se kamerom do u beskonačnost prebire po nekoj ruševnoj fasadi.

Ponekad autori ne znaju za što bi se opredijelili – autor Igor Ristić u „Ogradi u 4. kvartu" najprije započinje kamerom jednu „formalnu igrariju" (koja podsjeća na preksinoćnu Gotovčevu „Kružnicu") da bi najednom film priskrbio trapav „socijalni komentar". I „Ekspropriirani kompleks" Splićanina Dušana Tasića znatno je slabiji od ranije prikazanog njegova „Aluvija" – riječ je o filmu koji se, jednostavno, ne nadrasta već čitavih deset minuta reda manje-više iste kadrove.

Stoga u ovakvoj konkurenciji treba istaći film beogradskog autora Radoslava Vladića „Kuća", čak i ako nije na razini njegovog lanjskog „Kuta" – manjka mu likovne rafiniranosti koju je ispoljio u spomenutom filmu, ali zato ima prisnost, toplinu i jednu „autorsku smjernost", koja nedostaje velikoj većini ostalih autora.

Treba pozdraviti odluku programskog odbora da u okviru Sabora prikaže i jednosatni izbor evropskog neprofesionalnog filma (program UNICA-e). Vidjeli smo tako filmove „Berlin – Neukoeln" (Z. Njemačka), „Vrata" (Španjolska), jedan dobar antiratni pamflet „Da ne proplače kamen" (SSSR), dva profesionalno dotjerana animirana filma „De Klouten („Nizozemska) i „Dagdrommerkat" (Danska), kao i dva uspjela pokušaja „manipuliranja pokretom" – „Hop-Sake" (Nizozemska) i „Marta" (Italija).

Projekcija programa UNICA-e pokazala je, među ostalim, da bi u Splitu trebalo što češće priređivati projekcije ovakvog „drugačijeg" filma, a našim autorima neprofesionalcima – da su „vani" i komunikativniji a ipak skloniji autentičnom traganju, kao i to da neprofesionalizam ne znači istovremeno i niske tehničke standarde. Nakon ove projekcije i ideja o eventualnoj internacionalizaciji Sabora zvuči znatno privlačnije.

J. ČELAN

Nagrada sabora D. Krstiću

Umjetnički kolegij 2. sabora neprofesionalnog i alternativnog filma, koji se u organizaciji kino-kluba „Split" i pod pokroviteljstvom Vinka Protića, predsjednika općinskog SIZ-a u oblasti kulture održava u Splitu, donio je odluku da se za najbolji film sabora proglasi ostvarenje „1976-1977" beogradskog sineasta DragiŠe Krstića u produkciji „Samostalne porodične radionice Dragiše Krstića i Ljiljane Belić". Odluku umjetničkog kolegija na završnoj manifestaciji pred okupljenim sineastima, filmskim kritičarima i novinarima pročitao je predsjednik Umjetničkog kolegija Vladimir Petek, majstor snimatelj filma